

בפתח

גג, כתב עת לספרות, המשימש כביטאון של איגוד כללי של סופרים בישראל, אינו מתיימר ליותר מן המשתמע מכותרת המשנה של שמו. כשם שאיגוד כללי של סופרים בישראל, הוקם לפני שנתיים וחצי כדי לשמש אכסניה לא רק לסופרים כותבי עברית, אלא גם לכותבי ערבית, רוסית, אנגלית, אידיש ושאר שפות המגורות את מפת הספרות של ישראל היום, כך מבקש גם גג לתת מרחב פרסום לסופרים חברי האיגוד, ולאלה שאינם חברים בו, אך השפעתם ניכרת בספרות הנכתבת היום בישראל.

וכדאי לדייק: לא הזמנו את הסופרים, המשוררים והמסאים לאכסניה חדשה זו מפני שאין להם, גם לאלה שאינם כותבים עברית, מקום אחר לפרסם בו את יצירותיהם, או מפני שהם – חלקם לפחות – דלים בקוראים. אדרבא, מספר העיתונים היומיים וכתבי העת ברוסית, למשל, שווה אם לא גדול יותר ממספרם בעברית. גג גם אינו מתיימר להקיף את כלל הספרות הנכתבת היום בישראל, אם כי דומה שמתוך הסיפורים, השירים והמאמרים שהוגשו בידי מחבריהם לפרסום בגיליון הבכורה, מצטיירים כמה מקווי המתאר של המתהווה בספרות הישראלית היום.

הישראלים של סוף האלף השני מדברים ב־82 שפות, והסופרים כותבים בעשרות לשונות. היום, במקום הזה, למסר של תרבות אחת אין תוחלת, וההסתגרות של ספרות־ספרות בתחומיה – היא תופעה מוכרת. בהקמתו של גג הניעה אותנו, בראש ובראשונה, ההכרה כי הסתגרות זו טומנת בחובה פוטנציאל הרסני, המאיים, בטווח הארוך, לפזר את החברה בישראל לתרבויות נפרדות, אטומות זו לזו.

גג מבקש לנווט את שפע המסלולים והערוצים של הישראליות – אל נתיב משותף; לבלום את מגמת ההתפרדות באמצעות המצע המשותף המוצע בזה לכותבים הישראלים ולקוראי הספרות בישראל. לצמצם את המפריד, ליצור בסיס לרב־שיח משותף, או לפחות להציע מקום מפגש לאלה המבקשים להתוודע לסופרים בלתי מוכרים להם, הכותבים היום בישראל. אמנם, בצעדים הראשונים של הקמתו, הועלו בוועד האיגוד ובמערכת כתב העת רעיונות לפרסם את היצירות בגג בשפתן, אך לאחר שיקול נוסף החלטנו לתרגמן לעברית (עם זאת, בצד תרגום עברי של חלק מן היצירות פרסמנו דוגמה קטנה מכתב היד במקור). בכללו, גג הוא ניסיון להציע ליוצרים במה שבה יוכלו ללמוד להכיר זה את זה, ולאפשר לקוראים להתחבר אליהם, וכל זאת באמצעות ה־Lingua Franca – של ישראל היום – העברית.

מטעם זה נסתמנו, כמעט מאליהם, שני נושאים מרכזיים לגיליון הבכורה: הזהות המקומית והזהות היהודית. הברור של תודעת הזהות הקבוצתית והאינדיבידואלית, והאפיון של תחושת המקום המשותף, עומדים במרכז יצירות רבות בחלק הראשון של גיליון הבכורה. דו שיח בין חילוניות למסורת יהודית עומד במרכז החלק השני. בחלק החותם את הקובץ נכנסו יצירות שאין להן נגיעה ישירה לשני נושאים אלה.

ולבסוף, אין לראות בגג סיכום כלשהו. עדיף לראות בפרסומו גישוש לקראת פתיחתו של רב־שיח רב־תרבותי, שיוסיף להתנהל, כך יש לקוות, במסלול המשותף שנפתח כאן, בגיליונות הבאים.

העורך